

Nr 373

Av herr Hagberg m. fl., om införande av obligatorisk bostadsförmedling.

Den väldiga omfattningen av bostadsbristen i vårt land registreras till avgörande del vid de kommunala bostadsförmedlingarna. Dessa kan emellertid endast i ringa mån tillgodose de bostadsbehövandes behov av bostad. Grundorsaken ligger i att bostadsproduktionen på långt när inte motsvarar behoven. Denna den avgörande orsaken till de långa väntetiderna i bostadskön träder för många människor i bakgrunden. De riktar sin indignation mot bostadsförmedlingarna, vars objektivitet vid fördelningen av lägenheterna ifrågasättes.

Brister har påtalats när det gäller bostadsförmedlingarnas verksamhet. I den mån den anförda kritiken har berättigande kan förutsättas att rättelse sker. Men orsaken till att inte full effektivitet uppnås i bostadsförmedlingarnas verksamhet är att de endast förfogar över *en del* av bostadsbeståndet, t. o. m. när det gäller nyproduktionen. Om en effektivare verksamhet på detta område skall kunna uppnås är det nödvändigt att på orter med stor bostadsbrist införa *obligatorisk bostadsförmedling*.

Denna fråga har tidigare varit föremål för riksdagens behandling. Med anledning av motioner från såväl kommunistiska som socialdemokratiska ledamöter beslöt riksdagen år 1950 att antaga utskottsutlåtandet, där det bl. a. heter: »... att därest läget på bostadsmarknaden skulle försämrats eller utvecklingen i övrigt föranleda därtill, Kungl. Maj:t kommer att för riksdagen framlägga förslag till erforderliga åtgärder för att möjliggöra en tillfredsställande fördelning av det förefintliga beståndet hyreslägenheter».

Det kan inte bestridas att bristen på bostäder nu är större i städer och tätorter än år 1950. Ser man till takten i bostadsproduktionen och tar hänsyn till befolkningstillväxten, kvarstår som obestridligt faktum, att brist-situationen i tätorterna kommer att bestå ännu under överskådlig tid. Det kan därför inte finnas någon som helst anledning till att med förespeglning om en lättnad i bostadssituationen inom den närmaste tiden avstå från att möjliggöra för städer och tätorter med stor bostadsbrist, att införa en obligatorisk bostadsförmedling och därmed säkerställa en rättvisare fördelning av bostadslägenheter.

Invändningarna om att behovet av bostad av de bostadssökande själva bedömes subjektivt och att inte »full rättvisa» är möjlig att skapa, att sålunda en obligatorisk bostadsförmedling inte skulle komma att motsvara

förväntningarna, är inte hållbara. För närvarande är de bostadssökande som erhåller bostad vid sidan om bostadsförmedlingarna utlämnade att acceptera sådana villkor, som ställer barnfamiljer och lägre inkomstagare i ett avgjort underläge. En obligatorisk bostadsförmedling erbjuder under nuvarande förhållande av brist på bostäder betydligt större möjligheter till en rättvisare fördelning av bostadslägenheterna.

Rätten till bostad måste anses vara en grundläggande rättighet för varje medborgare. Stat och kommun satsar ansevärd belopp på bostadsproduktionen. För varje nytt bostadsområde ger kommunerna ut stora belopp för att iordningställa gator, torg och parker samt uppföra sociala och kulturella anläggningar. Vilka skäl kan med hänsyn härtill åberopas för att de enskilda fastighetsägarna inte borde vara skyldiga att ställa lägenheterna till samhällets förfogande genom ett bostadsförmedlande organ? De tillgodosör sig ju hela den värdestegring på sina tomter och fastigheter, som åstadkommes genom de samhälleliga insatserna.

Självfallet förutsättes att obligatorisk bostadsförmedling endast bör ifrågakomma där stor bostadsbrist råder. Det bör därför ankomma på kommunerna själva att besluta om tillämpning av den obligatoriska bostadsförmedlingen. Vidare bör stipuleras att skyldigheten att ställa bostadslägenhet till förmedlingsorganets förfogande ej skall avse fastighet med mindre än två lägenheter, ej heller möblerade rum.

Med hänvisning till det här anförda, föreslår vi sålunda,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om att förslag framlägges om bestämmelser som medger möjlighet för kommun, som ansöker därom, att införa obligatorisk bostadsförmedling för alla lägenheter, som uthyres i fastigheter med mer än två lägenheter.

Stockholm i januari 1962

H. Hagberg

Helmer Holmberg

Henning Nilsson
